

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2017-567

27.9.2017

Storebrand Forsikring AS

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Simulerte helikoptervelt —yrkesskade — årsakssammenheng? — yfl. § 11 (1) bokstav a og c.

Forsikrede gjennomførte gjentatte simulerte helikoptervelt. Spørsmål om forsikrede ble utsatt for en arbeidsulykke under det avdempede ulykkesbegrepet, jf. yfl. § 11 (1) bokstav a. Subsidiært om skaden skyldtes påvirkning fra skadelige arbeidsprosesser, jf. yfl. § 11 (1) bokstav c. Saken reiste også spørsmål om forsikrede hadde sannsynliggjort en årsakssammenheng mellom helikopterveltene og et smertesyndrom. Nemnda kunne ikke se at de fremlagte vurderinger fra leger sannsynliggjorde en slik årsakssammenheng og pekte særlig på at legene ikke hadde begrunnet sine konklusjoner nærmere. Nemnda fant da ikke grunn til å behandle om hendelsen var omfattet av yfl. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (ingeniør, f. 1971) gjennomførte 19.7.12 et obligatorisk kurs som inkluderte gjentatt simulert helikopterevakuering under vann. I fraværsmelding signert av forsikrede 25.9.12, heter det at hun "(f)ikk problemer etter sikkerhetskurs offshore og har dessverre fått perioder med økt problem".

Sikkerhetskurs/hendelsen nevnes i epikrise etter undersøkelse av øre-nes-hals spesialist B., 18.10.12:

... Hun plages av sin hodepine, som hun setter i relasjon til en hendelse i forbindelse med et sikkerhetskurs offshore. Fikk da en del vann i øvre luftveier og i nesen, og angivelig også inn i bihulene. CT av bihulene er som sagt tatt, og er helt normal. Hennes hodepine kan muligens skyldes noe stramme forhold i kjeveledd ...

Hendelsen nevnes deretter i epikrise 23.4.14, etter undersøkelse ved Klinisk immunologisk avdeling, H.:

Det aktuelle startet for flere år siden. Pasienten har følt seg nedsatt allmenntilstand etter fødselen i 2005, men har vært i gradvis bedring. Sier hun fikk seg en knekk i 2009 da hun ble skilt, men kom seg etter dette. Hun var på et sikkerhetskurs i forbindelse med jobben i juli 2012, gjennomgikk da helikopter velt og fikk store plager etter dette. Hun er under utredning for dekompresjonssyke grunnet smerter og kognitive symptomer etter veltet. ...

I epikriser 5.5.14 og 6.5.14, begge fra H., omtales store smerter siden 2012, og at det dreiet seg om ca. 20 simulerte helikopterstyrt under vann.

Saken ble meldt til arbeidstilsynet i juni 2014 av bedriftslege D. Han krysset av i rubrikken for "sikker årsakssammenheng" og opplyste: "Gjentatte repetisjoner av simulert helikoptervelt under sikkerhetskurs. Mange plager etter kurset. Er ikke blitt bra igjen etter 2 år. Er henvist arbeidsmed-pol. H.".

I epikrise 27.10.14, etter undersøkelse av overlege S., yrkesmedisinsk avdeling, H., heter det under "Vurdering" i annet avsnitt:

I forbindelse med helikopterveltøvelse har hun vært ca. to meter under vann med hodet. Kun luft fra overflaten. Ved denne øvelsen er det ingen mulighet for trykksfallsyke. Mekanismen som utløste smertene bak øynene, i pannen og overkjeve/bihuler må være en annen, f.eks. kaldt vann inn i kanaler fra nesehulen inn mot bihulene. Ved for eks. en betennelsestilstand her vil vanninntrengning kunne trigge eller øke symptomer. Hvorvidt dette har vært en utløsende faktor for de mer alvorlige symptomene som har tilkommet senere er mindre sannsynlig, men hun utredes likevel videre herfra med utvidete blodprøver inkl. immunologi og virologi for å lete nærmere etter om det kan finnes annen forklaring på hennes helseplager. Saken vil så bli drøftet tverrfaglig ved Norsk senter for dykkemedisin med tanke på om det er grunnlag for også å gjøre nevrofysiologiske undersøkelser og en nevropsykologisk utredning av denne pasienten.

I poliklinisk notat 28.11.14 skriver S.:

Vurdering

På bakgrunn av vår vurdering av selve den antatt utløsende hendelsen er det ikke rimelig sannsynlig sammenheng mellom dette og hennes nåværende aktuelle helseplager. Flere av de beskrevne symptomene kan passe med autoimmun tilstand. ...

Arbeidsgiver meldte skaden til selskapet 18.11.14, og forsikredes daværende advokat 11.5.15. Kravet ble avslått fordi selskapet mente at det ikke forelå en arbeidsulykke.

Dr. A., revmatismesykehuset, skrev 29.10.15, i et poliklinisk notat:

Konklusjon: Vi finner altså ingen tegn til revmatisk autoimmune sykdom hos pasienten. Det påpekes at hennes plager startet etter en ulykke på et kurs med simulert helikoptervelv under vann i 2012. Det finnes altså en klar sammenheng mellom pasientens uttalte plager og ulykken i 2012.

Fastlegen utferdiget 8.1.16 en legeerklæring ved arbeidsuførhet til Nav, hvor det heter:

... Det har ikke vært mulig å fastslå noen sikker forklaring på plagene hennes. Flere teorier har blitt utredet. Den endelige konklusjonen fra spesialisthold er at der må antas å være en sammenheng mellom den beskrevne yrkesrelaterte ulykkeshendelsen og hennes nåværende helsesvekkelse og tildels invalidiserende symptomer.

Tilstanden må antas å være kronisk og den gjør henne ervervsmessig ufor til ethvert arbeid.

Selskapet anførte 18.2.16 at det ikke er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og etterfølgende plager.

Forsikrede sendte 19.9.16 klage til forliksrådet, men saken ble innstilt, jf. tvisteloven § 6-10 første og annet ledd.

Forsikrede er 100 % uføretrygdet.

Forsikrede har lagt frem en artikkel fra nettstedet "www.medscape.com" som omtaler en undersøkelse av skadetilfeller tilknyttet denne type kurs i perioden 2005-2012, og bekreftelse fra kursarrangøren på at grunnkursets krav er 6 velt, og at det normalt bare gjennomføres 6 velt.

Forsikrede har i det vesentlige anført at hun har vært utsatt for en arbeidsulykke, jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a, jf. Rt. 2005 s. 1757 (skyggekjennelsen) avsnitt 52 og Rt. 2006 s. 1642 avsnitt 34. Det normale er 6 velt, mens hun gjennomførte øvelsen 18-20 ganger siden kurslederne trengte en som klarte seg selv. Dette var ikke i tråd med retningslinjene for oppfølging i forbindelse med øvelsen. Gjennomføring av helikoptervelt er krevende, og hun var sliten og nedkjølt da hun gjennomførte de ytterligere veltene, jf. journalnotatet 27.10.14. Skaden skyldes den meget vanskelige og ubekvemme arbeidsstillingen med redusert bevegelse i mørket: under vann, fastspent og hengende opp-ned i et trangt helikopter. De ugunstige arbeidsforholdene lå nær faregrensen og medførte høy risiko for en arbeidsulykke, jf. Rt. 2008 s. 1646 (bolteløftedommen) avsnitt 47. Avviket er, som følge av tallet på utførte øvelser og den vanskelige arbeidsstillingen, så kvalifisert at hendelsen er en arbeidsulykke etter det avdempede arbeidsulykkebegrepet. I TRR-2010-2623

gjennomførte klager bare 8-10 velt. Den lave skaderaten skyldes god medisinsk utredning før øvelsen og god oppfølging under selve øvelsen, jf. www.medscape.com.

Yrkesskadeforsikringens generelle formål må vektlegges sammen med hensynet til rettferdighet, ansvarspulverisering, reparasjon og prevensjon, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-89) s. 40, jf. NOU 1988:6 s. 72. Det vil være urimelig dersom hun selv må bære tapet hun ble påført under et pålagt kurs i arbeidsgivers tjeneste. Arbeidsgiver er nærmest til å bære risikoen for skaden, jf. Rt. 2004 s. 261 og Rt. 2008 s. 1646.

Subsidiært får yfl. § 11 første ledd bokstav c anvendelse, jf. Rt. 2011 s. 368 avsnitt 45. Skaden skyldes "påvirkning fra skadelige ... arbeidsprosesser". Arbeidsoppgaven var av kvalifisert risikofylt art, jf. LB-2009-108930. Øvelsen var forhåndsbestemt og hadde en klart definert fremgangsmåte. Forsikrede hadde liten eller ingen innflytelse over utførelsen, herunder at øvelsen ble gjentatt et betydelig antall ganger, jf. Rt. 2011 s. 368 avsnitt 46, Rt. 2004 s. 261 (blodpropp-dommen), Rt. 2008 s. 1646 (bolteløft-dommen) og TOSLO-2009-129015.

Nemnda kan uavhengig av om det er sannsynliggjort årsakssammenheng ta stilling til om hendelsen er en arbeidsulykke, jf. bl.a. FKN-2009-065. Men det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen og senere plager, se blant annet vurderingen foretatt av A. den 29.10.15 og av bedriftslegen, dr. D.

Selskapet har i det vesentlige anført at det ikke er sannsynliggjort at det foreligger en arbeidsulykke etter det avdempede ulykkesbegrepet, jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a jf. ftrl. § 13-3 annet ledd annet punktum. Det foreligger ikke tidsnær dokumentasjon for skadehendelsen, og faktum er ikke tilstrekkelig opplyst, herunder hvor mange simuleringer som faktisk ble gjennomført. Det foreligger heller ikke noen "ytte hending" selv om dette kravet kan fravikes, jf. Rt. 2005 s. 1757 jf. Rt. 2009 s. 1626 avsnitt 29. Forsikrede har ikke utført oppgaver som ligger utenfor rammene av hennes arbeid. Simulert helikoptervelt inngår som en del av et grunnleggende sikkerhets- og beredskapskurs, og er obligatorisk for alle som arbeider offshore, jf. TRR-2010-2623. Avviket i antall repetisjoner, sammenlignet med Trygderettskjennelsen, kan ikke føre til et annet resultat. At tallet på simuleringer overstiger kursets minstekrav, er ikke i seg selv tilstrekkelig til at påkjenningen anses usedvanlig. I en slik situasjon må det også tillegges vekt at simuleringen bare innebærer at hodet senkes ned til ca. to meter under vann. Øvelsene medfører heller ingen betydelig risiko for skade, jf. blant annet Rt. 2006 s. 1642, og "www.medscape.com".

Årsakssammenheng mellom hendelsen og skadelidtes nåværende plager er ikke sannsynliggjort, noe kravstiller har bevisbyrden for, jf. blant annet Rt. 1999 s. 1473. Bevisbedømmelsen må skje i overensstemmelse med de bevisregler som er oppstilt i Rt. 1998 s. 1565. Det er ikke sannsynliggjort skadeevne, akutt- eller brosymptomer. I tillegg foreligger det andre, mer sannsynlige forklaringer på forsikredes nåværende tilstand, som traume mot neseskillevæggen tilbake til 18 års alder, og en autoimmun sykdom. Den medisinske dokumentasjonen viser at forsikrede hadde omfattende helseplager også forut for den aktuelle hendelsen. Selskapet viser også til vurderingen foretatt av Yrkesmedisinsk avdeling 27.10.14 og 28.11.14.

Yfl. § 11 første ledd bokstav c får heller ikke anvendelse. Det er en snever unntaksregel, jf. Rt. 2004 s. 261, som er en sikkerhetsventil og supplerer bokstav a og b. Inngangsvilkåret om årsakssammenheng er ikke oppfylt, og sikkerhetsøvelsen kan ikke anses som en "skadelig arbeidsprosess". Uttalelse FKN-2009-065 kan ikke tolkes slik at kravet til årsakssammenheng ikke er avgjørende for spørsmålet om anvendelse av unntaksregelen i yfl. § 11 (1) bokstav c.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser flere spørsmål: Har forsikrede vært utsatt for en arbeidsulykke omfattet av yfl. § 11 første ledd bokstav a eller subsidiært av bestemmelsen i bokstav c? Er årsakssammenheng mellom gjentatte simulerte helikoptervelt 19.7.12 og forsikredes kroniske smertesyndrom sannsynliggjort?

Årsakssammenheng mellom de gjentatte simulerte helikopterveltene 19.7.12 og forsikredes kroniske smertesyndrom, forutsetter at de simulerte helikopterveltene er en nødvendig betingelse for de nevnte plagene, og at hendelsen har vært så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den, jf. Rt. 1992 s. 64 (P-pilledom II).

Det er kravstiller, dvs. forsikrede, som må sannsynliggjøre at det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen og plagene. Dette kan gjøres gjennom en spesialisterklæring eller annen uttalelse fra medisinsk sakkyndig som vurderer og tar stilling til spørsmålet om årsakssammenheng.

Forsikrede har anført at Ds uttalelse 29.10.15 og bedriftslegens vurdering sannsynliggjør årsakssammenheng. Nemnda kan ikke se at disse legene begrunner sine konklusjoner nærmere. De uttaler seg heller ikke om hendelsen kunne medføre den aktuelle skaden eller om det fins mer sannsynlige forklaringer på forsikredes plager, jf. vurderingstemaet i Rt. 2007 s. 1370. Slik nemnda ser det, sannsynliggjør disse uttalelsene ikke at det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen 19.7.14 og forsikredes plager. Nemnda finner da ikke grunn til å behandle om hendelsen er omfattet av det avdempede yrkesskadebegrepet jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a, jf. ftrl. § 13-3, eller subsidiært av bestemmelsen i yfl. § 11 første ledd bokstav c.

Uttalelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Mildrid Felland (selskapsrepresentant), Gro Farestvedt (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Ingebjørg Kiil (forbrukerrepresentant).